Aanvullend onderzoek vleermuizen en vogels met een vaste verblijfplaats aan de Kanaaldijk 6 te Waddinxveen

- concept -

Oktober 2019
P19-006/W1707
Auteur: C. Huibers

Natuur-Wetenschappelijk Centrum
078-6213921
nwcadvies@nwcadvies.nl
www.nwcadvies.nl

Aanvullend onderzoek vleermuizen en vogels met een vaste verblijfplaats aan de Kanaaldijk 6 te Waddinxveen

Concept

Natuur-Wetenschappelijk Centrum, Noorderelsweg 4A, 3329 KH Dordrecht

Aanvullend onderzoek vleermuizen en vogels met een vaste verblijfplaats aan de Kanaaldijk 6 te Waddinxveen.

Opdrachtgever: KuiperCompagnons

Uitvoering: Natuur-Wetenschappelijk Centrum

Veldwerk: Jeroen Dekker, Annemijn de Groot, Alexandra Haan, Sanne Hagendoorn, Victor van Os, Luca Prins, Esmee Schutgens

Samenstelling: Christine Huibers – van de Velde

Foto's: NWC

Aanvullend onderzoek vleermuizen en vogels met een vaste verblijfplaats aan de Kanaaldijk 6 te Waddinxveen [Samenst.: Huibers, C.] [Foto's:NWC]. Met lit. opg., Dordrecht: Strix/ NWC.

Trefw.: Wet natuurbescherming, vleermuizen, vogels vaste verblijfplaats, Kanaaldijk, Waddinxveen

W1707/P19-006

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt of verveelvoudigd, door middel van; druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

Dordrecht, oktober 2019

Inhoud

Samenvatting

1 Inleiding 7

2 Gebiedsbeschrijving 9

3 Wettelijk kader 11

4 Methode 15

5 Resultaten 19

6 Effecten, verplichtingen en aanbevelingen 21

Referenties

Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de conclusies uit voorliggend rapport weer. Voor de volledigheid en om een verkeerde interpretatie te voorkomen, dient ook hoofdstuk 6 (effecten, verplichtingen en aanbevelingen) gelezen te worden.

Soortgroep	Effecten beschermde soorten	Verplichtingen
Vleermuizen	Geen.	Zorgplicht.
Vogels vaste verblijfplaats - Huismus - Steenuil	Geen.	Zorgplicht.

1. Inleiding

Er bestaan plannen om aan de Kanaaldijk 6 te Waddinxveen een aantal schuren te slopen, de bestaande woning te renoveren en een nieuwe woning te realiseren (figuur 1).

Bij dergelijke ontwikkelingen en ingrepen dient, in het kader van de Wet natuurbescherming, onderzoek gedaan te worden naar de aanwezige natuurwaarden en dient een beoordeling gemaakt te worden van eventuele negatieve effecten van de plannen op deze waarden.

Uit een in december 2018 door het Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC) uitgevoerde quickscan (Schutgens, 2019), blijkt dat een deel van de bebouwing, waar de werkzaamheden zullen plaatsvinden, binnen het plangebied geschikt is als vaste verblijfplaats voor vleermuizen en/of vogels met en vaste verblijfplaats zoals de Huismus, en de Steenuil. Zowel individuen van vleermuizen, huismussen en steenuilen als ook hun verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving zijn streng beschermd door de Wet natuurbescherming. Om te bepalen of er bij de voorgenomen werkzaamheden sprake is van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, diende aanvullend onderzoek plaats te vinden. Hiermee kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de vleermuizen, huismussen en steenuilen worden aangetoond, dan wel uitgesloten en kan achterhaald worden welke functie(s) het plangebied voor hen vervult. Met behulp van de resultaten is bepaald welke gevolgen de voorgenomen plannen voor deze soorten hebben.

KuiperCompagnons heeft het NWC opdracht gegeven het aanvullende onderzoek naar vleermuizen, huismussen en steenuilen uit te voeren en om te adviseren in het kader van de natuurwetgeving.

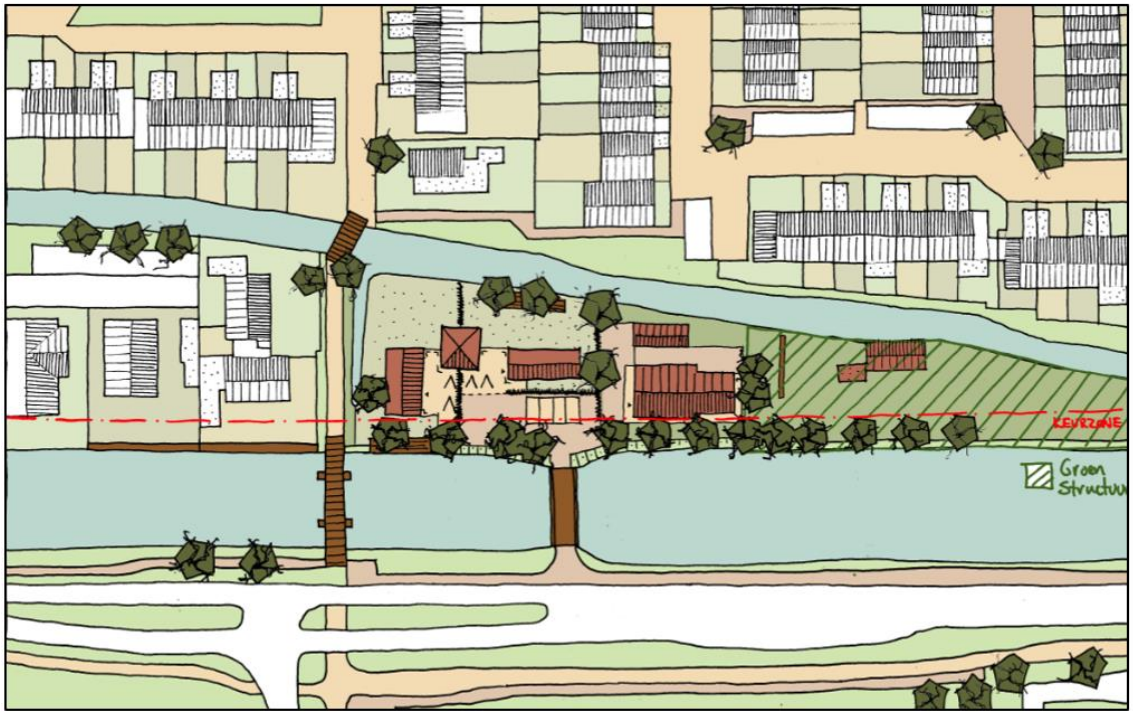

Figuur 1:Schets van de toekomstige situatie.

2. Gebiedsbeschrijving en voorgenomen plannen

<u>Gebiedsbeschrijving</u>

Het plangebied bevindt zich aan de Kanaaldijk, nabij het centrum van Waddinxveen (figuur 2, Provincie Zuid-Holland). Het plangebied bestaat uit één woning en meerdere schuren. Aan de oost- en de westzijde van het plangebied grenzen twee kanalen. Een klein deel van het plangebied is betegeld, het grootste gedeelte bestaat uit gras. Langs de kanalen staan knotwilgen.

Figuur 2: Begrenzing van het plangebied (rood omkaderd).

3. Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van belangrijke natuurwaarden vanaf 2017 wettelijk vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Het gaat hierbij zowel om bescherming van soorten als bescherming van gebieden. In dit geval is alleen soortbescherming aan de orde.

Onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

De provincies zijn sinds 1 januari 2017 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming en dus ook voor ontheffingsaanvragen.
Om een ontheffingsaanvraag in behandeling te nemen, dient het onderzoek aan goedgekeurde voorwaarden (o.a. ten aanzien van methode, intensiteit, periode, tijd tussen onderzoeksmomenten) te voldoen. Slechts als het onderzoek volgens deze voorwaarden uitgevoerd is, kan volgens de wetgever een goed onderbouwde uitspraak gedaan worden over;

- de aanwezigheid van beschermde soorten;
- de functie van een gebied of onderdelen binnen een gebied voor deze beschermde soorten;
- het belang van een gebied of onderdelen binnen een gebied voor aanwezige beschermde soorten;
- de effecten van plannen op deze soorten;
- de keuze voor te nemen (mitigerende- en/of compenserende) maatregelen.

De voorwaarden waaraan onderzoek moet voldoen, staan beschreven in de kennisdocumenten die in opdracht van de wetgever door BIJ12 opgesteld zijn en de inventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus. Onderzoeken die niet volgens deze voorwaarden uitgevoerd zijn, kunnen volgens het bevoegd gezag geen basis en onderbouwing vormen van ontheffingsaanvragen en aanvragen zullen om die reden afgewezen worden.

Het NWC is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens bovengenoemde kennisdocumenten en inventarisatieprotocollen.

Soortbescherming

Voor dier- en plantensoorten zijn in de Wnb een aantal verbodsbepalingen opgenomen, waarvan vooral de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 belangrijk zijn in het kader van flora- en faunaonderzoek bij onder andere ruimtelijke ontwikkelingen (tekstvak 1 op de volgende pagina).

De verbodsbepalingen uit de artikelen gelden overal in Nederland, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten die uitgevoerd worden. De bepalingen uit de Wnb kunnen daarom van invloed zijn op ruimtelijke ingrepen, zoals het aanleggen van infrastructuur, het slopen en realiseren van bebouwing, het uitbreiden van

industriegebieden en het kappen van bomen. Ook bij het opstellen of herzien van bestemmingsplannen zijn de bepalingen uit de Wnb van belang. In het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel (Algemene Wet Bestuursrecht) dient bij het opstellen en herzien van bestemmingsplannen en bij (ruimtelijke) activiteiten een toetsing aan de Wnb plaats te vinden. Deze toetsing moet de volgende onderdelen bevatten:

- Een inventarisatie van het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied en binnen de invloedssfeer van de activiteit;
- Een inventarisatie en beoordeling van (significant) nadelige effecten als gevolg van de activiteit, op beschermde soorten die binnen het plangebied en/of binnen de invloedssfeer van de activiteit aanwezig zijn;
- Indien nodig een opname van maatregelen die de negatieve effecten op de beschermde soorten en hun leefgebieden mitigeren en/of compenseren.

De Wnb kent drie categorieën van beschermde soorten die ook terug te vinden zijn in de artikelen met verbodsbepalingen: alle vogels uit de Europese Vogelrichtlijn (artikel 3.1), alle soorten die in de Europese Habitatrichtlijn vermeld worden (artikel 3.5) en “overige soorten” (artikel 3.10) die alleen op nationaal niveau beschermd worden. Provincies mogen afwijken van de lijst met “overige soorten” door vrijstelling te verlenen voor bepaalde soorten. Hierdoor kan deze lijst per provincie verschillen. Een overzicht van alle beschermde soorten is te vinden in bijlage 1.

Tekstvak 1: Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming

Artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 Wet Natuurbescherming:

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van de dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn of bijdrage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen of af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10

1. Het is verboden:
   a) In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten genoemd in de bijlage, onderdeel A bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
   b) De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
   c) Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Soorten Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

Wanneer één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.1 en/of artikel 3.5 Wnb overtreden worden door de voorgenomen activiteit, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Een ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen wordt voor soorten uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn alleen verleend wanneer voldaan wordt aan *elk* van de volgende voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- Zij is nodig:
  a) In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid; of
  b) In het belang van een dwingende reden van groot openbaar belang; of
  c) In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor vogels kan echter geen beroep gedaan worden op belang b “dwingende reden van groot openbaar belang”.

Wanneer overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden door het treffen van mitigerende maatregelen, is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Wel kan in dergelijke gevallen toch ontheffing aangevraagd worden om de te treffen maatregelen goed te laten keuren. Indien het bevoegd gezag de maatregelen goedkeurt, wordt door hen een “positieve afwijzing” afgegeven.
Bij de aanvraag van een ontheffing in het kader van de Wnb zijn een activiteitenplan en, in sommige gevallen, een compensatieplan noodzakelijk. Hierin staan de bevindingen uit de flora- en faunatoets vermeld en worden maatregelen beschreven die uitgevoerd zullen worden om ervoor te zorgen dat de nadelige effecten op beschermde plant- en diersoorten in en binnen de invloedssfeer van de activiteit zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel te beperken.

Overige soorten
Voor de soorten uit deze categorie geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 mits een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit. Indien aantoonbaar gewerkt kan worden volgens een dergelijke gedragscode, hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden voor het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wnb.
Indien er geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit of het niet mogelijk is om volgens een dergelijke gedragscode te werken, dient bij overtreding van verbodsbepalingen wel een ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffing kan voor deze soorten echter op grond van meer belangen verleend worden dan het geval is voor de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten.

Zorgplicht
Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermde) de zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden.

4. Methode

Vleermuizen

Vleermuizen gebruiken het landschap gedurende het jaar op verschillende manieren; door het jaar heen maken ze gebruik van kraamplaatsen, zomerverblijfplaatsen, paarverblijven, winterverblijfplaatsen en jachtgebied. Daarnaast gebruiken ze landschapselementen, zoals bomenrijen en watergangen als vliegroute. Om de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied vast te stellen wordt gebruik gemaakt van het vleermuisprotocol (maart 2017) dat dit onderzoek beschrijft. Het vleermuisprotocol stelt dat tenminste zes inventarisatiemomenten, verspreid over de periode half mei - begin oktober, nodig zijn om de verschillende functies die de aanwezige bebouwing mogelijk voor vleermuizen vervult zo goed mogelijk te inventariseren (bijlage 2).
Uit de quickscan, die in december 2018 is uitgevoerd door het NWC, bleek dat een deel van de bebouwing in het plangebied over openingen en ruimtes beschikt die door vleermuizen gebruikt kunnen worden als vaste verblijfplaats. Nader onderzoek naar de functie van deze bebouwing voor vleermuizen was daarom nodig. Vleermuizen maken gebruik van betimmering, spouwgaten, daklijsten of dakbedekking van bebouwing als kraam-, zomer- en/of paarverblijfplaats. In de winter wordt voornamelijk gebruik gemaakt van spouwmuren, dakpannen en/of betimmering aan gebouwen. De bebouwing binnen het plangebied is door de aanwezigheid van betimmering, spouwgaten en daklijsten geschikt als kraam-, zomer-, paar- en/of winterverblijfplaats van de bovengenoemde soorten.

Het vleermuisonderzoek in het plangebied aan de Kanaaldijk 6 te Waddinxveen is geheel volgens het vleermuisprotocol (2017) uitgevoerd; twee inventarisaties hebben in de kraam/zomerperiode (half mei - half juli 2019) plaatsgevonden, twee inventarisaties hebben in de zomer/paarperiode (half augustus - begin oktober 2019) plaatsgevonden en ook in de zwermperiode (1 augustus - 10 september 2019) hebben twee inventarisaties plaatsgevonden. Een van de inventarisaties in de zomer/paarperiode is gecombineerd met een inventarisatie in de zwermperiode. Door het uitvoeren van deze inventarisaties zijn alle soorten, die kunnen voorkomen in het gebied, waargenomen en is de functie van het gebied vastgesteld.

De inventarisaties zijn uitgevoerd op 6 juni, 8 juli, 14 augustus, en 4, 5 en 25 september 2019. De weersomstandigheden (gemiddelde temperatuur, neerslag en gemiddelde windsnelheid) op deze dagen, de start- en eindtijden van de vleermuisinventarisaties en de tijd van zonsondergang (ZO), worden vermeld in tabel 1.

Tabel 1: Weersomstandigheden, start- en eindtijd en tijd van zonsondergang.

Datum	Temp. (ºC)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Start	Eind	ZO
06-06-2019	13	1	7/8	droog	21.45	00.40	21.55
08-07-2019	13	1	7/8	droog	03.00	05.35	05.32*
14-08-2019	13	2	7/8	motregen	00.00	02.00	21.09
04-09-2019	14	0	7/8	droog	20.10	23.15	20.22
05-09-2019	14	0	7/8	droog	00.00	02.00	20.20
25-09-2019	11	1	4/8	droog	19.10	23.00	19.33

*Zonsopkomst

Tijdens de vleermuisinventarisatie op 14 augustus 2019 was er rond 01.30 sprake van lichte regen. Na ongeveer een kwartier werd het droog. Omdat de inventarisatie gestart is 00.00 en het na een tijdje gestopt is met regenen hadden de vleermuizen voor en na de regen voldoende tijd om te gaan zwermen. Voor en na de regen zijn er ook een aantal vleermuizen waargenomen rondom het plangebied.

De gegevens over de weersomstandigheden zijn ter plaatse gemeten of ingeschat door de waarnemers.
De zes inventarisaties zijn in de ochtend, avond en nacht uitgevoerd. Vanwege de grote omvang van het gebouw zijn de vleermuisgeschikte delen van het gebouw door meerdere waarnemers in de gaten gehouden. Deze personen stonden zodanig opgesteld dat zoveel mogelijk zijden van de bebouwing in de gaten gehouden konden worden. Hierbij is tenminste 90% van het plangebied overzien waarmee voldaan is aan het vleermuisprotocol.

Tijdens de avondinventarisaties is vooral gelet op uitvliegende vleermuizen en op vleermuizen die al rond zonsondergang actief waren. Wanneer een vleermuis rond zonsondergang wordt waargenomen, kan dit namelijk op de aanwezigheid van een verblijfplaats in de directe omgeving duiden. Dit omdat de meeste vleermuissoorten rond zonsondergang hun verblijfplaats verlaten en dan naar hun foerageergebieden vliegen. Vleermuizen die rond zonsondergang bij het te onderzoeken object worden waargenomen, hebben nog geen grote afstand af kunnen leggen, waaruit opgemaakt kan worden dat zij mogelijk in het object een verblijfplaats hebben. Tijdens de ochtendinventarisatie is gelet op invliegende vleermuizen.
Tijdens de inventarisaties in de paarperiode is tevens gelet op vleermuizen die sociale geluiden (waaronder werfroepjes) uitstoten en die paargedrag vertonen. Dergelijke geluiden en gedragingen kunnen duiden op de aanwezigheid van een paarverblijfplaats.
Onderzoek naar winterverblijfplaatsen is gedaan in de periode van 1 augustus tot en met 10 september vanaf middernacht tot twee uur erna. In deze periode gaat met name de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) zwermgedrag vertonen. Dit zwermgedrag duidt erop dat de vleermuizen in dit deel van de bebouwing de winter kunnen doorbrengen.

Tijdens de zes veldbezoeken is gebruikgemaakt van heterodyne batdetectors (type Pettersson D-240X en D-1000X). Met behulp van deze batdetectors zijn de waargenomen vleermuissoorten op naam gebracht en is voldaan aan het vleermuisprotocol van 2017.

Huismus

Er is door middel van twee inventarisaties gekeken of de Huismus (*Passer domesticus*) het plangebied gebruikt en welke functies het gebied heeft voor deze soort. Hiervoor zijn er twee inventarisatiemomenten geweest op 3 en 26 april 2019 vanaf 1,5 uur voor zonsondergang tot zonsondergang. De weersomstandigheden (gemiddelde temperatuur, neerslag en gemiddelde windsnelheid) op deze dagen, de start- en eindtijden van de inventarisaties en de tijd van zonsopkomst (ZO), worden vermeld in onderstaande tabel.

Tabel 2: Weersomstandigheden, start- en eindtijd voor inventarisatie van de Huismus

Datum	Temp. (ºC)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Start	Eind	ZO
03/04/2019	7	1	7/8	droog	18.45	20.20	20.17
26/04/2019	16	2	5/8	droog	19.25	21.00	20.56

De gegevens over de weersomstandigheden zijn ter plaatse gemeten of ingeschat door de waarnemers.

Steenuil

Het onderzoek naar de Steenuil (*Athene noctua*) is deels in combinatie met het huismusonderzoek uitgevoerd. Er is gekeken of de Steenuil het plangebied gebruikt en welke functies het gebied heeft voor deze soort. Hiervoor zijn er drie inventarisatiemomenten geweest op 7 maart, 3 en 26 april 2019 vanaf een half uur na zonsondergang tot twee uur na zonsondergang. De weersomstandigheden (gemiddelde temperatuur, neerslag en gemiddelde windsnelheid) op deze dagen, de start- en eindtijden van de gierzwaluwinventarisaties en de tijd van zonsondergang (ZO), worden vermeld in onderstaande tabel.

Tabel 3: Weersomstandigheden, start- en eindtijd voor inventarisatie van de Steenuil.

Datum	Temp. (ºC)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Start	Eind	ZO
07/03/2019	6	4	8/8	motregen	18.50	21.00	18.31
03/04/2019	7	1	7/8	droog	20.25	22.50	20.17
26/04/2019	16	2	5/8	droog	21.00	23.10	20.56

Tijdens de inventarisatie op 7 maart 2019 was bij aanvang van de inventarisatie sprake van lichte regen. Na ongeveer een kwartier werd het droog. Omdat de inventarisatie vlak na zonsondergang gestart is en het al snel gestopt is met regenen was er genoeg tijd om individuen van de Steenuil waar te nemen.

De gegevens over de weersomstandigheden zijn ter plaatse gemeten of ingeschat door de waarnemers.

5. Resultaten

Vleermuizen

In totaal zijn er drie vleermuissoorten waargenomen; de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Tijdens iedere telling zijn meerdere gewone dwergvleermuizen jagend en passerend waargenomen rondom de bebouwing. Verder is tijdens de inventarisatie op 25 september een passerende Laatvlieger en een enkel foeragerend individu van de Ruige dwergvleermuis waargenomen. Er zijn geen kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de bebouwing binnen het plangebied. Ook zijn er geen aanwijzingen dat een van de gebouwen als (massa)winterverblijfplaats gebruikt wordt.

Tijdens de telling van 25 september zijn er tijdens de telling gewone dwergvleermuizen waargenomen die sociale geluiden uitstootten terwijl ze passeerden. Sociale geluiden worden onder andere uitgestoten door mannelijke vleermuizen om vrouwtjes naar hun paarverblijf te lokken en om hun territorium af te bakenen. Indien deze geluiden vanaf een vaste plaats of territorium worden uitgestoten, duidt dit op de aanwezigheid van een paarverblijfplaats. In dit geval werden de sociale geluiden al vliegend uitgestoten, wat duidt op sociale activiteit en mogelijk een paarverblijfplaats in de omgeving.

Hoewel er meerdere individuen langsvliegend en/of boven de bebouwing vliegend zijn waargenomen, heeft het gebied geen belangrijke waarde als jachtgebied of vliegroute. In de directe omgeving zijn bovendien voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig in de vorm van stedelijk groen en ten oosten gelegen weilanden.

Tabel 4: Vleermuiswaarnemingen plangebied Kanaaldijk 6 te Waddinxveen.

Datum	Waargenomen soorten	Aantallen en gedrag
06-06-2019	Gewone dwergvleermuis	Enkele foeragerende (<2) en passerende individuen. Geen verblijvende dieren.
08-07-2019	Gewone dwergvleermuis	Enkele foeragerende (<2) en passerende individuen. Geen verblijvende dieren.
14-08-2019	Gewone dwergvleermuis	Enkele foeragerende (<2) en passerende individuen. Geen verblijvende dieren of zwermers.
04-09-2019	Gewone dwergvleermuis	Enkele foeragerende (<2) en passerende individuen. Geen verblijvende dieren.
05-09-2019	Gewone dwergvleermuis	Enkele foeragerende (<2) en passerende individuen. Geen verblijvende dieren of zwermers.

25-09-2019	Gewone dwergvleermuis	Enkele foeragerende (<2) en passerende individuen. Sociale roepjes gehoord. Geen verblijvende dieren.
	Ruige dwergvleermuis	Foeragerend individu. Geen verblijvende dieren.
	Laatvlieger	Eén passerend individu. Geen verblijvende dieren.

Huismus

Tijdens de twee inventarisaties zijn er geen huismussen (*Passer domesticus*) in het plangebied waargenomen, alleen op ongeveer 100 meter afstand van het plangebied is er kort een Huismus gehoord. De Huismus gebruikt het plangebied niet als verblijfplaats of als foerageergebied en/of functionele leefomgeving.

Steenuil

Tijdens de inventarisaties zijn geen individuen van de Steenuil (*Athene noctua*) waargenomen. De Steenuil gebruikt het plangebied niet als verblijfplaats en het plangebied geen onderdeel uit maakt van de functionele leefomgeving van deze soort.

6. Effecten, verplichtingen en aanbevelingen

Vleermuizen

Uit de inventarisaties blijkt dat er geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing in het plangebied. Er zijn meerdere vleermuissoorten waargenomen waaronder de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Bij de sloop- en bouwwerkzaamheden in het plangebied zullen geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetast, vernietigd en/of verstoord worden. Wel zijn er foeragerende en passerende vleermuizen waargenomen in het plangebied. Deze vleermuizen verblijven in de omgeving van het plangebied.

Tijdens de inventarisatie op 25 september 2019 is er één passerend individu van de Laatvlieger waargenomen. Dit individu is ruim na zonsondergang het plangebied gepasseerd en bleef daar niet om te foerageren. Aangezien dit het enige individu van de Laatvlieger is dat in het plangebied is waargenomen en omdat dit individu slechts voor korte tijd in het plangebied aanwezig was, is uit te sluiten dat de Laatvlieger een verblijfplaats in het plangebied heeft.

Uit het onderzoek blijkt dat het plangebied ook door vleermuizen gebruikt wordt om te foerageren. Na zonsondergang zijn er voor korte tijd foeragerende individuen van de Gewone dwergvleermuis in het plangebied waargenomen. Het plangebied is geen essentieel foerageergebied. Er zijn geen grote aantallen vleermuizen voor langere tijd foeragerend in het plangebied waargenomen. Daarnaast bevinden zich op korte afstand voldoende alternatieve foerageergebieden zoals stedelijk groen en ten oosten gelegen weilanden. Er zijn geen grote aantallen passerende individuen in het plangebied waargenomen. Het plangebied bevat geen essentiële vliegroute.

Doordat er geen verblijfplaatsen in de bestaande bebouwing aanwezig zijn en het gebied geen belangrijke waarde heeft als foerageergebied en vliegroute, zijn er volgens de Wet natuurbescherming geen verdere maatregelen nodig ten aanzien van vleermuizen.

Het is raadzaam om in de nieuwe situatie zo min mogelijk verlichting te gebruiken en om maatregelen te nemen waardoor (licht)verstoring van de dieren zoveel mogelijk voorkomen wordt. Voorbeelden hiervan zijn het gebruik van amberkleurige verlichting en lichtbronnen die naar beneden gericht zijn. Daarnaast is het aan te bevelen om de spouwmuur en stootvoegen open te houden.

Huismus

Tijdens de inventarisaties zijn er geen huismussen in het plangebied waargenomen. Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen en het plangebied behoord niet tot de functionele

leefomgeving van de Huismus. Vanuit de Wet natuurbescherming bestaat er daarom geen verder verplichting behalve de zorgplicht.

Steenuil

Uit de inventarisaties is gebleken dat de bebouwing niet gebruikt wordt als verblijfplaats door de Steenuil (*Athene noctua*). Ook maakt het plangebied geen onderdeel uit van de functionele leefomgeving van deze soort. Vanuit de Wet natuurbescherming bestaat er daarom geen verder verplichting behalve de zorgplicht.

Referenties

Schutgens, E., 2019. *Quickscan flora en fauna aan Kanaaldijk 6 te Waddinxveen.* W1584/P18-181. Natuur- Wetenschappelijk Centrum, Dordrecht

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, maart 2017. Vleermuisprotocol 2017. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en ww.netwerkgroenebureaus.nl

Database NWC

Ravon.nl

Waarneming.nl

Zoogdiervereniging.nl

Synbiosis.alterra.nl

Bij12.nl → kennisdocumenten